

بررسی وضعیت روانی - اجتماعی کودکان در سنین دبستان

مهشید جعفرپور - حمیده عظیمی لولتی

مشخصات دموگرافیک:

الف) والدین

۱- سن مادر سال

۲- سن پدر سال

۳- جانشین مادر در مراقبت از کودک

☐ خواهر بزرگ

☐ عمه یا خاله

☐ مادر بزرگ

☐ غیره نام ببرید

۴- میزان تحصیلات مادر:

۵- میزان تحصیلات پدر:

۶- شغل مادر: ☐ کاگر

☐ غیره نام ببرید:

۷- شغل پدر: ☐ کاگر

☐ بازنشسته

☐ غیره نام ببرید:

۸- مدت ابتلای مادر به بیماری اسکیزوفرنی سال

ب) مشخصات کودک

۹- سن کودک سال

☐ پسر

۱۰- جنسیت: ☐ دختر

۱۱- کودک چندمین فرزند خانواده است؟

۱۲- کودک چند خواهر دارد؟

۱۳- کودک چند برادر دارد؟

۱۴- آیا خواهر یا برادر مبتلا به اسکیزوفرنی می باشند؟ ☐ بلی

☐ خیر

۱۵- تعداد خواهر یا برادر مبتلا؟

سؤالات وضعیت روانی - اجتماعی کودکان سنین دبستان

- ۱- نحوه برخورد کودک با والدین (خصوصاً والد سالم) یا مراقب؟
- ☐ به آنها علاقه یا واکنش نشان نمی‌دهد.
 - ☐ غالباً با آنها ضدیت و مخالفت نشان می‌دهد.
 - ☐ علاقمند به آنهاست و به خوبی با آنها ارتباط برقرار می‌کند.
- ۲- تمایل به گذراندن اوقات با والدین (خصوصاً والد سالم)
- ☐ اوقات زیادی را تنها و بدور از اعضای خانواده سپری می‌کند.
 - ☐ سعی می‌کند بیشتر اوقات را با والدین (خصوصاً والد سالم) گذرانده و از آن جدا نشود.
 - ☐ سعی می‌کند هم با والدین (خصوصاً والد سالم) هم با سایر اعضای خانواده وقتش را سپری نماید.
- ۳- نحوه برخورد کودک با خواهر یا برادر یا بچه‌های فامیل (در صورت نبودن خواهر یا برادر)
- ☐ نسبت به آنها بی‌توجه و بی‌تفاوت است.
 - ☐ همیشه با آنها مخالفت می‌کند یا همیشه تابع آنها است.
 - ☐ بخوبی با آنها کنار می‌آید و برحسب موقعیت رفتارش متناسب است.
- ۴- در مواجهه با مشکل؟
- ☐ آنرا با کسی در میان نمی‌گذارد.
 - ☐ اگر اطرافیان اصرار کنند، آن را بیان می‌کند.
 - ☐ براحتی آن را با دیگران در میان می‌گذارد.
- ۵- تعداد دوستان صمیمی کودک
- ☐ هیچ دوستی ندارد.
 - ☐ یک دوست دارد.
 - ☐ دو دوست یا بیشتر دارد.
- ۶- تمایل کودک به گذراندن اوقات فراغت با دوستان؟
- ☐ تمایلی به ارتباط خارج از مدرسه ندارد.
 - ☐ تمایل کمی دارد تا با دوستانش ملاقات نماید.
 - ☐ علاقمندی زیادی به ارتباط با دوستان خود نشان می‌دهد.
- ۷- وضعیت سنی دوستان کودک؟
- ☐ اکثراً بزرگتر از او هستند.
 - ☐ اکثراً کوچکتر از او هستند.
 - ☐ اکثراً همسن او هستند.
- ۸- رابطه‌اش با آشنایان و اطرافیان
- ☐ نسبت به آنها بدبین و شکاک است.
 - ☐ بی‌تفاوت است و واکنش نشان نمی‌دهد.

- ❑ رابطه‌ای گرم و صمیمانه دارد.
- ۹- نگرش کودک نسبت به آینده و زندگی
 - ❑ نگران آینده است و به جنبه‌های منفی و بد آن فکر می‌کند.
 - ❑ بی‌تفاوت و بی‌خیال است.
 - ❑ خوش‌بین است و به جنبه‌های مثبت و خوب زندگی فکر می‌کند.
- ۱۰- در مواجهه با افراد ناآشنا و غریبه
 - ❑ بی‌تفاوت و بی‌توجه است.
 - ❑ خجالتی و گوشه‌گیر است.
 - ❑ زودجوش است.
- ۱۱- واکنش در مواقع تصمیم‌گیری و انتخاب کردن
 - ❑ نظری نمی‌دهد.
 - ❑ منتظر نظر و تصمیم دیگران می‌ماند.
 - ❑ خودش تصمیم می‌گیرد.
- ۱۲- عکس‌العمل کودک نسبت به خطاهایی که انجام می‌دهد؟
 - ❑ بی‌توجه و بی‌تفاوت است.
 - ❑ خطا را نادیده گرفته انکار می‌کند، یا خود را متهم کرده احساس تقصیر می‌کند.
 - ❑ با اندکی مخالفت، آن خطا را پذیرفته و سعی می‌کند آن خطار را جبران کند.
- ۱۳- واکنش کودک نسبت به بدست آوردن چیزها و وسایل مورد علاقه‌اش؟
 - ❑ هیچ کوششی در جهت بدست آوردن آن نمی‌کند.
 - ❑ غالباً از طریق نامناسب (دروغگویی، پرخاشگری، جر و بحث کردن، سکوت و گوشه‌گیری) آنچه را که دوست دارد و می‌خواهد بدست آورد.
 - ❑ با کوشش و جلب همکاری دیگران سعی می‌کند آن را بدست آورد.
- ۱۴- اطمینان و اعتماد به خود کودک؟
 - ❑ همیشه فکر می‌کند که کارهایش نادرست است.
 - ❑ همواره در مورد درست یا نادرست بودن کارهایش از دیگران سؤال می‌کند.
 - ❑ در کارها و رفتارهای بسیار قاطع است و بخود اطمینان دارد.
- ۱۵- واکنش کودک نسبت به اتفاقات به وجود آمده، (مثلاً مادر می‌خواهد بستری شود، پدر می‌خواهد به مسافرت برود).
 - ❑ عکس‌العملی نشان نمی‌دهد یا بی‌تفاوت است.
 - ❑ احساسات منفی (خشم، عصبانیت، گریه و ناراحتی، نگرانی و ...) نشان داده و ایجاد مشکل می‌کند.
 - ❑ به آسانی با وضعیت‌های جدید سازش می‌کند.
- ۱۶- واکنش کودک در حضور جمع (مثلاً اگر به میهمانی برود).
 - ❑ خجالت می‌کشد و سعی می‌کند از آن کناره‌گیرد.

- ❑ شرکت می‌کند، اما ساکت و آرام است.
- ❑ شرکت می‌کند و سعی دارد تا در صورت لزوم خود و استعدادهايش را نشان دهد.
- ۱۷- درک کودک از احساس دیگران نسبت به او (او را دوست دارند یا نه)
 - ❑ برایش مهم نیست که دیگران چه احساسی نسبت به او دارند.
 - ❑ احساس می‌کند که هیچکس او را دوست ندارد.
 - ❑ احساس می‌کند خانواده و اطرافیان او را دوست دارند.
- ۱۸- واکنش کودک نسبت به فعالیت‌های ناموفق خود (اگر نمره درس کم شود)
 - ❑ بی تفاوت است و ناراحت نمی‌شود.
 - ❑ دیگران را به خاطر آن سرزنش می‌کند و مقصر می‌داند.
 - ❑ آن را می‌پذیرد و سعی می‌کند با کوشش مجدد در آن موفق شود.
- ۱۹- در سازماندهی و برنامه‌ریزی برای فعالیت‌ها (مثل تکالیف مدرسه)
 - ❑ بی تفاوت است و انجام نمی‌دهد.
 - ❑ با تذکر و راهنمایی دیگران قادر به انجام آن می‌باشد.
 - ❑ بدون نیاز به دیگران بخوبی از عهده آن برمی‌آید.
- ۲۰- کنجکاوی و توانایی شناخت کودک نسبت به اشخاص و محیط
 - ❑ هیچ کوششی در جهت کشف و شناخت محیط و اشخاص نشان نمی‌دهد.
 - ❑ در حد لزوم محیط و اطرافیان خود را می‌شناسد.
 - ❑ علاقه‌زایدی به کسب اطلاعات درباره محیط و اشخاص جدید داشته و از کسب اطلاعات در این زمینه لذت می‌برد.
- ۲۱- تأثیرپذیری کودک از نظر ارزیابی دیگران نسبت به خودش (تعریف و تمجید یا انتقاد).
 - ❑ تحت تأثیر قرار نمی‌گیرد.
 - ❑ تا حدودی تحت تأثیر قرار می‌گیرد.
 - ❑ کاملاً تحت تأثیر قرار می‌گیرد.
- ۲۲- پذیرش و انجام کارهای جدید و ناآشنا (مثل چسباندن اشکال روی کاغذ با درست کردن روزنامه دیواری)
 - ❑ نمی‌پذیرد.
 - ❑ مردد است.
 - ❑ براحتی می‌پذیرد.
- ۲۳- موقعیت کودک در گروه‌های همسال (مثلاً در بازی)
 - ❑ شرکت نمی‌کند و فقط ناظر است.
 - ❑ دنباله‌رو و تابع گروه است.
 - ❑ عموماً نقش رهبری گروه به عهده اوست.
- ۲۴- علاقمندی کودک به انجام فعالیت‌های غیردرسی (جمع‌آوری تمبر، نقاشی، موسیقی، گلدوزی، خیاطی، بافتنی).

- ❑ علاقمند نیست و فعالیتی ندارد.
 - ❑ با پیشنهاد دیگران اقدام به فعالیت می‌کند.
 - ❑ فعال و باذوق است.
- ۲۵- توانایی کودک در همکاری و همخوانی با جمع و گروه
- ❑ همیشه مخالفت می‌کند و خلاف گروه عمل می‌کند.
 - ❑ بیشتر دنباله‌رو گروه است و همکاری دارد.
 - ❑ رهبر گروه بوده و به خوبی همکاری دارد.
- ۲۶- پذیرش مسئولیت انجام کارها و فعالیت‌های معمول (مثل خرید نان، چیدن سفره، انجام کارهای مورد درخواست اعضای خانواده)
- ❑ مسئولیت انجام آنها را نمی‌پذیرد.
 - ❑ با تذکر دیگران آنها را انجام می‌دهد.
 - ❑ داوطلب و پیش‌قدم است.
- ۲۷- در مراقبت از خود و دیگران (کمک در نگهداری از کودک کوچک‌تر، مراقبت از بیمار، کمک رساندن به افراد مسن خانواده)
- ❑ بی‌توجه و بی‌تفاوت است و مسئولیتی را در مورد خود و دیگران نمی‌پذیرد.
 - ❑ تنها مسئولیت مراقبت از خود را بعهده دارد.
 - ❑ علاوه بر پذیرش مسئولیت مراقبت از خود مراقبت از دیگران را در مواقع لزوم به عهده می‌گیرد.
- ۲۸- در رابطه با به اتمام رساندن کارها و فعالیت‌ها
- ❑ کارها و مسئولیت‌های واگذار شده را نیمه کاره رها می‌کند.
 - ❑ تنها کارهای مورد علاقه‌اش را تمام می‌کند.
 - ❑ هرکاری که به او واگذار شود سعی در اتمام آن دارد.
- ۲۹- علاقه‌مندی کودک برای رفتن به مدرسه.
- ❑ به بهانه‌های مختلف از رفتن به مدرسه سرباز می‌زند.
 - ❑ با بی‌میلی در کلاس‌ها شرکت می‌کند.
 - ❑ علاقمندی زیادی برای رفتن به مدرسه از خود نشان می‌دهد.
- ۳۰- درباره همسالان که از او بهتر می‌کوشند و فعال‌ترند
- ❑ بی‌توجه و بی‌تفاوت است.
 - ❑ نسبت به آنها بدگویی می‌کند، یا از آنها کناره می‌گیرد.
 - ❑ تمایل دارد با آنها دوست شده و مانند آنها شود.